

Valtiovarainvaliokunnan mietintö 35/1995 vp

Hallituksen esitys laeiksi tuloverolain ja korkotulon lähdeverosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunta on 19 päivänä syyskuuta 1995 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä tarkoitetun hallituksen esityksen n:o 63/1995 vp.

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä eduskunnan valiokuntaan 7 päivänä marraskuuta 1995 valmistelevasti käsiteltäväksi lähettämän ed. Ala-Nissilän ym. lakialoitteen 49/1995 vp laiksi tuloverolain 131 §:n muuttamisesta ja 16 päivänä marraskuuta 1995 lähettämän ed. Pekkarisen ym. lakialoitteen n:o 59/1995 vp laiksi tuloverolain muuttamisesta.

Valtiovarainvaliokunnan asettamassa verojaostossa, joka on valmistellut mietinnön valiokuntaa varten, ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Kirsi Seppälä ja finanssineuvos Martti Hetemäki valtiovarainministeriöstä, erikoistutkija Riitta Sääntti sosiaali- ja terveysministeriöstä, ylitarkastaja Erkki Laanterä verohallituksesta, tutkimuspäällikkö Teemu Lehtinen Veronmaksajain Keskusliitosta, talouspoliittinen asiamies Pekka Tsupari Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, tutkimuspäällikkö Olli Saariaho Akava ry:stä, ekonomisti Helena Pentti Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä sekä pääekonomisti Matti Koivisto Toimihenkilökeskujärjestö STTK:sta. Lisäksi Väestöliitto on antanut asiasta kirjallisen lausunnon.

Vuoden 1993 alusta toteutetun pääomatulojen ja yritysverotuksen uudistuksen keskeisenä osana oli pääomatulojen verotuksen eriyttäminen ansiotulojen verotuksesta. Pääomatulojen verotuksessa sovelletaan suhteellista 25 prosentin verokantaa. Myös yhteisön suhteellinen verokanta on 25 prosenttia. Osana verorakenteen kehittämistä ja valtionaloudellisista syistä hallitus ehdottaa, että pääomatulon ja yhteisöjen tuloveroprosentti korotetaan 25 prosentista 28 prosenttiin.

Vastaavasti nousisi myös lähinnä koroista muodostuva alijäämähyvitys. Samansuuruinen korotus koskisi myös lähdeverollista korkotu-

loa. Lisäksi ehdotetaan hallituksen esityksen 64/1995 vp mukaisesti yhtiöveron hyvitykseen vastaavaa muutosta.

Ylimääräisen korkovähennyksen pienentyminen lopulliseen määräänsä eli 5 prosenttiin tapahtuu voimassa olevan lain mukaan vuodelta 1998 toimitettavassa verotuksessa. Hallitus ehdottaa tämän aientamista vuodelle 1996. Työkyvyttömyyden tai sairauden perusteella kerralla saadut vakuutuskorvaukset ehdotetaan säädettäväksi verosta vapaaksi tuloksi. Kotitalouksille myönnettävän työllistämistuen verovapautta ehdotetaan jatkettavaksi vuosina 1996—1998.

Perintö- ja lahjaverotuksen kiristämiseen hallituksen esityksen 68/1995 vp mukaisesti liittyen ehdotetaan käsiteltävänä olevassa esityksessä, että sivuperinnön kunnallisverotuksesta luovutaisiin.

Lait on ehdotettu tulemaan voimaan vuoden 1996 alusta. Niitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 1996 toimitettavassa verotuksessa. Korkotulon lähdeveron muutosta sovellettaisiin vuodelta 1996 ja sen jälkeen kertyvälle korolle. Sivuperinnön verotuksesta luopumista ehdotetaan kuitenkin sovellettavaksi jo vuodelta 1995 toimitettavassa verotuksessa, jos perittävä on kuollut tai lahja on saatu 1 päivänä marraskuuta 1995 tai sen jälkeen.

Alijäämähyvitystä ensiasunnon korkojen perusteella laskettaessa vähennyksen suuruutta osoittavana prosenttina käytetään 30 % pääomatulon alijäämästä, mikä on määrätty tuloverolain 131 §:n 3 momentissa siten, että pykälän 1 momentin mukaista prosenttia, pääomatulon tuloveroprosenttia eli 25 prosenttia korotetaan viidellä prosenttiyksiköllä. Hallitus ehdottaa korotuksen alentamista viidestä prosenttiyksiköstä kahdeksi prosenttiyksiköksi. Koska samalla ehdotetaan pääomatulon tuloveroprosentiksi 28 %, vähennys ensiasunnon osalta säilyisi nykyisenä 30 prosenttina.

Lakialoitteeseen 49/1995 vp sisältyvän lakieh-

dotuksen mukaan vähennys nostettaisiin 35 prosentiksi eli pääomatulon tuloveroprosenttiin tehtävä korotus olisi seitsemän prosenttiyksikköä.

Lakialoitteeseen 59/1995 vp sisältyvän lakiehdotuksen mukaan kunnallisverotuksessa otettaisiin käyttöön erityinen asteittain aleneva kannustinvähennys verotettavan vuositulon ollessa enintään 120 000 markkaa. Lisäksi aloitteen mukaan ei hyväksyttäisi ehdotettua ylimääräistä korkotulovähennystä koskevaa muutosta.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja puoltaa niiden hyväksymistä.

Valiokunta on mietinnössään 30/1995 vp ehdottanut, että perintö- ja lahjaverolain muutok-

set tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1996. Tämän mukaisesti valiokunta ehdottaa, että 1. lakiehdotuksen voimaantulosäännöksistä poistetaan säännös, joka mukaan sivuperinnön verotusta voitaisiin soveltaa eräissä tapauksissa jo vuodelta 1995 toimitettavassa verotuksessa.

Käsitlemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että hallituksen esityksen sisältyvä 2. lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana ja

1. lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/92) 79 §:n 2 momentti ja 86 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1993 annetulla lailla (1502/93),

muutetaan 82 §:n edellä oleva alaotsake, 124 §:n 2 ja 3 momentti, 131 §:n 3 momentti, 143 §:n 7 momentti sekä 144 §:n 2 momentti,

näistä 143 §:n 7 momentti sellaisena kuin se on 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetussa laissa (520/94), ja

lisätään 80 §:ään uusi 6 kohta, jolloin nykyinen 6 kohta siirtyy 7 kohdaksi, seuraavasti:

80, 82, 124, 131, 143 ja 144 §
(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1996 toimitettavassa verotuksessa. (Poist.)

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1995

että lakialoitteisiin 49/1995 vp ja 59/1995 vp sisältyvät lakiehdotukset hylättäisiin.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Pekkarinen, varapuheenjohtaja Törnqvist, jäsenet Ala-Nissilä, U. Anttila, Kallis, Laaksonen, Laitinen, Leh-

tosaari, Malm, Puisto, Rajamäki, Roos, Saario, Sasi, Savela, Tiuri, Tykkyläinen ja Vihriälä sekä varajäsenet H. Markkula-Kivisilta (osittain), Saarinen ja Uotila.

Vastalause

Kannustinvähennys

Hallituksen verolinja vuodelle 1996 merkitsee verokevennysten painopisteen siirtämistä suurituloisimpiin verovelvollisiin. Lainaveron poistaminen ja työntekijän korotetun sairausvakuutusmaksun madaltaminen 80 000 markan vuositulon ylittävältä osalta merkitsevät muita verovelvollisia suurempia kevennyksiä suurituloisimmille, erityisesti yli 250 000 mk vuodessa ansaitseville.

Samaan aikaan monet hallituksen julkisten menojen leikkaukset kohdistuvat lapsiperheisiin, jotka ovat yleensä nuoria ja pieni- tai keskitulaisia, sekä muihin pienituloisiin.

Tämä ei voi olla oikein. Jo nyt on nähtävissä kulutuskysynnän kasvun hiipuminen ja siihen liittyen työttömyyden alenemisen hidastuminen.

Pieni- ja keskitulaisia tuleekin kannustaa veroratkaisuin kuluttamaan, ja työttömästä puheen ollen, myös hakeutumaan työelämään. Käyttökelpoisin keino tähän on sellainen verotuksen keventäminen, joka ei valu suurituloisiin verovelvollisryhmiin.

Keskustan vastalauseessa ehdotetaan otettavaksi ns. kannustinvähennys. Se tehtäisiin kunnallisverotuksessa kunnallisveroprosenttiin. Se olisi suurimmillaan eli 1 prosenttiyksikön suuruisen verotettavan tulon ensimmäisen kahdeksankymmenentuhannen markan osalta laskien jokaiselta seuraavalta tulon kymmeneltätuhannelta markalta 0,2 prosenttikokolla.

Käytännössä tämä merkitsee hallituksen esittämää keveämpää verotusta 120 000 mk:n vuosituloon saakka.

Verovelvollisille, joiden verotettavat tulot ovat vuodessa 0—120 000 mk, esitys merkitsee yhteensä noin runsaan 700 milj mk:n suuruista verotuksen kevenemistä.

Sosiaalisen oikeudenmukaisuuden vuoksi vähennys tehdään kunnallisverotuksessa. Valtion ja kuntien väliseen kustannus- tai tulojakosuhteisiin ei ole kuitenkaan tarkoitus kajota. Vastaava menetys korvataan kunnille täysimääräisesti. Parhaiten tämä tapahtuisi yhteisöveron jako-osuutta kuntien ja valtion kesken niin muuttaen, että kuntien osuutta väliaikaisesti nostetaan sanotun 700 milj. mk:n verran.

Ylimääräinen korkovähennys

Hallitus esittää, että ns. ylimääräisen korkovähennyksen alenema laskisi 5 %:iin jo vuonna 1996. Nykyisin voimassa olevan lain mukaan 5 %:n tasoon siirryttäisiin vasta vuonna 1998.

Enempää asunto- kuin sosiaalipoliittisiakaan perusteita ei tähän kuitenkaan ole. Mielestämme hallituksen esittämään tasoon ei voida siirtyä ensi vuonna. Esitämme ylimääräiseksi korkovähennykseksi ensi vuodelle 8 %.

Ensiasunnon hankkijan alijäämähyvitys

Hallitus esittää, että alijäämähyvityksen prosentti ensiasunnon hankkijalle olisi 30 %. Hallitus haluaa näin supistaa ensiasunnon hankkijoiden suhteellista etua muihin asuntovelallisiin nähden. Mielestämme ko. prosentin tulee olla 35. Näin voidaan edistää ensiasunnon hankintaa ja osaltaan helpottaa erittäin vaikeaa rakennusalan työttömyyttä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että valiokunnan mietintöön sisältyvä 1. lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

1.

Laki**tuloverolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/92) 79 § :n 2 momentti ja 86 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1993 annetulla lailla (1502/93),
muutetaan 82 §:n edellä oleva alaotsake, 124 §:n 2 ja 3 momentti, 131 §:n 3 momentti, 143 §:n 7 momentti sekä 144 §:n 2 momentti,
 näistä 143 §:n 7 momentti sellaisena kuin se on 28 päivänä kesäkuuta 1994 annetussa laissa (520/94),
 ja
lisätään 80 §:ään uusi 6 kohta, jolloin nykyinen 6 kohta siirtyy 7 kohdaksi *sekä lakiin uusi 130 a §*, seuraavasti:

80, 82 ja 124 §
 (Kuten valiokunnan mietinnössä)

130 a § (Uusi)

Kunnallisverotuksessa verovelvollisen kunnallisveron pidätysprosenttiin tehdään ns. k a n n u s t i n v ä h e n n y s. Verotettavan tulon ensimmäiseltä kahdeksaltakymmeneltätuhannelta markalta kunnallisveron pidätys prosenttiin lasketaan 1,0 prosenttiyksiköllä. Verotettavan tulon jokaisen seuraavan kymmenentuhannen markan osalta kannustinvähennyksen suuruus pienenee 0,2 prosenttiyksiköllä.

131 §

Alijäämähyvityksen määrä

Edellä 1 momentissa tarkoitettua tulovero-prosentin mukaista prosenttiosuutta pääomatu-lolajin alijäämästä on korotettava *seitsemällä* prosenttiyksiköllä siltä osin kuin alijäämä on muodostunut ensiasunnon hankintaan otetun asuntovelan koroista.

143 §
 (Kuten valiokunnan mietinnössä)

144 §

Ylimääräinen korkovähennys

Ylimääräisen korkovähennyksen täysi määrä on seuraavan taulukon mukainen prosenttiosuus vuodelta 1992 toimitettavassa verotuksessa ilmoitetuista vähennyskelpoisista asunto- ja opinto-velan koroista niiden 25 000 markan määrään asti ja puolisoilla niiden 40 000 markan määrään asti. Edellä mainittujen korkojen enimmäismääriä on korotettava 5 000 markalla, jos verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä on ollut elätettävänä alaikäinen lapsi, ja 10 000 markalla, jos tällaisia lapsia on ollut kaksi tai useampi.

vähennysvuosi	osuus koroista
1993	17,5 prosenttia
1994	15,0 prosenttia
1995	12,5 prosenttia
1996	8,0 prosenttia
1997—2002	5,0 prosenttia.

Voimaantulosäännös
 (Kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 17 päivänä marraskuuta 1995

Mauri Pekkarinen
Jukka Vihriälä

Olavi Ala-Nissilä
Markku Lehtosaari